

Уманський національний
університет садівництва

Факультет економіки і
підприємництва

Кафедра економіки

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ З МІКРОЕКОНОМІКИ

Рівень вищої освіти:	<u>перший</u> <u>(бакалаврський)</u>
Спеціальність:	<u>051 Економіка</u>
Освітня програма:	<u>Економіка</u>
Семестр:	<u>4</u>
Курс (рік навчання):	<u>2 (2)</u>
Форма навчання:	<u>денна</u>
Кількість кредитів ЄКТС:	<u>3</u>
Мова викладання:	<u>українська</u>
Обов'язкова/вибіркова:	<u>обов'язкова</u>

Лектор курсу	Оксана ФРОТЕР
Профайл лектора	https://ket.udau.edu.ua/ua/pro-kafedru/vikladachi-ta-spivrobotniki/froter-oksana-sergiivna.html
Контактна інформація лектора (e-mail)	oksana-froter@ukr.net
Сторінка курсу в MOODLE	https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=403

ОПИС ПРАКТИКИ

Мета курсу	набуття практичних вмінь та формування ринкового орієнтованого економічного світогляду і знань щодо методів прийняття оптимальних господарських рішень в умовах обмеженості ресурсів з приводу споживання благ, використання факторів виробництва із врахуванням різних конкурентних ситуацій (ринкових моделей), економічних інституцій.
Завдання курсу	<ul style="list-style-type: none"> – набуття практичних навичок раціональної економічної поведінки, виходячи з концептуальних основ ринкової економіки; – розуміння особливостей функціонування сучасних ринків та утворення цін на послуги праці, капіталу, природних ресурсів відповідно до типу ринкової структури; – набуття студентами навичок і вмінь ефективного застосування мікроекономічного аналізу для забезпечення прийняття відповідних економічних рішень на рівні господарюючих суб'єктів; – формування навичок прийняття управлінських рішень та складання фінансових документів.
Компетентності	<ul style="list-style-type: none"> – Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. – Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. – Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. – Здатність бути критичним і самокритичним. – Здатність приймати обґрунтовані рішення. – Навички міжособистісної взаємодії. – Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях. – Розуміння особливостей провідних наукових шкіл та напрямів економічної науки. – Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати. – Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію. – Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення. – Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.
Програмні результати навчання	<ul style="list-style-type: none"> – Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки. – Розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем.

	<ul style="list-style-type: none"> – Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади). – Пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки. – Проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначити функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності. – Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати. – Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники. – Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні. – Вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки. – Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів. – Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення.
--	---

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години	Зміст тем курсу	Завдання	Оцінювання (балів)
Змістовий модуль 1				
Тема 1. Предмет і метод мікроекономіки	9	<p>Проблема обмеженості ресурсів і необхідність вибору.</p> <p>Альтернативність мети використання обмежених ресурсів і раціональність поведінки суб'єктів ринкових відносин. Методологія мікроекономіки. Нормативна й позитивна мікроекономіка.</p> <p>Мікросистема: поняття, різновиди. Мета, роль і особливості функціонування мікросистем у ринковій економіці. Основні характеристики (ознаки) ринків досконалої та недосконалої конкуренції. Характеристика дії мікросистем у різних ринкових ситуаціях.</p> <p>Мета і завдання дисципліни. Взаємозв'язок з іншими дисциплінами.</p>	<p>Виконання практичних завдань, наведених в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle.</p> <p>Виконання групового розрахунково-практичного завдання</p>	5
Тема 2. Аналіз поведінки споживача на ринку товарів і послуг	9	<p>Перший закон Госсена. Закон спадної граничної корисності блага, його графічне зображення.</p> <p>Вплив на поведінку споживача бюджетних обмежень і цін. Другий закон Госсена.</p> <p>Еквімаржинальний принцип досягнення раціонального вибору та рівновага споживача.</p> <p>Особливості аналізу функції корисності з ординалістських позицій.</p> <p>Криві байдужості як спеціальний інструментарій мікроекономічного аналізу.</p> <p>Бюджетне обмеження і можливості споживача. Бюджетна лінія: рівняння і графічна побудова.</p> <p>Зміна оптимального стану споживача в результаті зміни його доходу. Графічний аналіз і побудова лінії “дохід – споживання”. Побудова лінії “ціна – споживання”. Траєкторія зміни споживання внаслідок зниження цін. Побудова лінії індивідуального попиту споживача.</p>	<p>Виконання практичних завдань, наведених в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle.</p> <p>Виконання групового розрахунково-практичного завдання</p>	5

Тема 3. Ринковий попит та ринкова пропозиція. Ринкова рівновага	9	<p>Ринковий попит. Зображення попиту. Закон попиту та його пояснення базовими положеннями теорії поведінки споживача. Цінові та нецінові детермінанти попиту.</p> <p>Закон пропозиції та його аргументація: ціна як ринковий стимул для виробника: збільшення граничних витрат як стримуючий фактор, збільшення обсягу виробництва тощо.</p> <p>Концепція цінової еластичності попиту у визначенні міри чутливості споживача до зміни цін на товари. Методичні підходи до обчислення показника еластичності.</p>	Виконання практичних завдань, наведених в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle. Виконання групового розрахунково-практичного завдання	5
Тема 4. Мікроекономічна модель підприємства	9	<p>Підприємство як суб'єкт ринкових відносин, економічна організація, найважливіший різновид мікросистем.</p> <p>Фактори виробництва, їх групування та варіації. Поняття і параметри виробничої функції. Сукупний, середній та граничний продукт.</p> <p>Поняття загального (сукупного валового), середнього та граничного доходів. Прибуток як кінцевий результат діяльності підприємства. Різні концепції прибутку. Сукупний, середній та граничний прибутки.</p>	Виконання практичних завдань, наведених в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle. Виконання групового розрахунково-практичного завдання	5
Тема 5. Витрати виробництва	9	<p>Витрати виробництва. Класифікація та види витрат. Витрати виробництва, економічний та бухгалтерський підходи до їх визначення. Альтернативні витрати та їхній склад. Сукупні, середні та граничні витрати.</p> <p>Постійні та змінні витрати (сукупні та середні). Типовий характер зміни витрат у короткому періоді. Закон неминучого зростання граничних витрат (зниження дохідності).</p> <p>Криві довготривалих витрат (сукупних і середніх) як такі, що огинають криві короткотермінових витрат. Види кривих тривалих середніх витрат. Концепція мінімально ефективного розміру підприємства.</p>	Виконання практичних завдань, наведених в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle. Виконання групового розрахунково-практичного завдання	5
Змістовий модуль 2				
Тема 6. Моделювання поведінки фірми в умовах досконалої конкуренції	9	<p>Ознаки й умови досконалої конкуренції.</p> <p>Ринковий попит на продукцію фірми за умов досконалої конкуренції. Графічне зображення попиту, середнього, граничного і сукупного доходу підприємства.</p> <p>Максимізаційно-мінімізаційна мета підприємства у короткотерміновому періоді. Визначення оптимальних обсягів випуску: два підходи. Поведінка підприємства за умов зміни ринкової ситуації. Правила поведінки підприємства, їхня універсальність. Пропозиція фірми у короткотерміновому періоді, її зв'язок з кривими витрат: графік галузевої пропозиції.</p> <p>Поняття ринкової рівноваги. Визначення рівноважної ціни та рівноважної кількості товару. Рівноважна функція ціни.</p> <p>Рівновага фірми та галузі у короткотерміновому періоді. Тривала рівновага підприємства, галузі, ринку та механізм її підтримки.</p>	Виконання практичних завдань, наведених в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle. Виконання групового розрахунково-практичного завдання	5
Тема 7. Моделювання поведінки фірми в	9	<p>Поняття одного продавця, ринкової (монопольної) влади у вузькому та широкому розумінні слів. Ознаки "чистої" монополії.</p>	Виконання практичних завдань, наведених в інструктивно-	5

умовах чистої монополії		<p>Крива попиту монополіста. Вплив на поведінку монополіста цінової еластичності попиту. Правило максимізації прибутку. Пропозиція монополіста й особливості її формування. Визначення монополісної ціни. Цінова дискримінація: поняття, умови, різновиди.</p> <p>Рівновага фірми-монополіста у довготерміновому періоді.</p> <p>Різновиди монополій. Економічні наслідки монополізації галузі, порівняльна оцінка конкурентного та монополісного ринків, потреба у державному регулюванні монополії, антимонопольна політика.</p>	методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle. Виконання групового розрахунково-практичного завдання	
Тема 8. Моделювання поведінки фірми в умовах олігополії та монополістичної конкуренції	9	<p>Нечисленність фірм в олігополістичних галузях, високі бар'єри для входження у галузь, загальна взаємозалежність підприємств. Цінові війни за некооперативної поведінки: межі зниження рівня цін, наслідки для споживачів і товаровиробників.</p> <p>Інституційні аспекти утворення та діяльності картельних спілок. Таємні змови, їх міцність і загострення конкуренції.</p> <p>Спільні риси та відмінності монополістичної конкуренції порівняно з досконалою конкуренцією та чистою монополією. Кількість товаровиробників та диференціація виробів. Умови входження в галузь. Нецінова конкуренція за даної ринкової структури.</p>	Виконання практичних завдань, наведених в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle. Виконання групового розрахунково-практичного завдання.	5
Тема 9. Ринок капіталу та природних ресурсів	9	<p>Функції ринків ресурсів в економіці. Споживання виробником факторів виробництва: мета й обмеження.</p> <p>Праця як фактор виробництва, її мобільність. Суть та особливості використання поняття заробітної плати.</p> <p>Капітал як ресурс тривалого використання, форми капіталу. Рух капіталу і капітальні фонди. Поняття позичкового процента. Вплив ставки позичкового процента на короткострокові інвестиційні проекти підприємств. Обґрунтування інвестиційних рішень у тривалому періоді.</p>	Виконання практичних завдань, наведених в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle. Виконання групового розрахунково-практичного завдання.	5
Topic 10. Institutional aspects of the market economy (Тема 10. Інституціональні аспекти ринкового господарства)*	9	<p>Modern economic theory about property rights as a set of sanctioned norms of behavior. Property transformation and market processes.</p> <p>The concept of external effects. Negative and positive external effects. Public and private costs (benefits). Corrective taxes and subsidies.</p> <p>Environmental pollution. The role of the state in solving environmental problems.</p> <p>Consumer properties of public goods: general availability, non-rivalry and non-exclusivity. Public goods and efficiency. Failure of the market mechanism to regulate the effectiveness of public goods and state functions.</p>	Виконання практичних завдань, наведених в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle. Виконання групового розрахунково-практичного завдання	5
ІНДЗ (Виконання групового розрахунково-практичного завдання)				50
Всього за курс	90			100

* тема викладається англійською мовою

Розподіл балів, присвоюваних студентам під час навчальної практики з мікроекономіки

Кількість балів за змістовий модуль	Поточний (модульний контроль)										Сума
	Змістовий модуль 1 (25)					Змістовий модуль 2 (25)					
Теми	T1	T 2	T 3	T 4	T5	T 6	T 7	T 8	T 9	T 10	100
СРС	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	
СРС (ІНДЗ)	Групове розрахунково-аналітичне завдання – 50 балів										

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для заліку
90 – 100	A	зараховано
82 – 89	B	
74 – 81	C	
64 – 73	D	
60 – 63	E	
35 – 59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням

ПОЛІТИКИ ЩОДО ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

Політика оцінювання	В основу рейтингового оцінювання знань закладена 100-бальна шкала оцінювання (максимально можлива сума балів, яку може набрати здобувач за всіма видами контролю знань). Встановлюється, що при проходженні практики здобувач може набрати максимально 100 балів.
Політика щодо академічної доброчесності	Під час проведення контрольних заходів здобувачі повинні дотримуватися правил академічної доброчесності, які визначено Кодексом доброчесності Уманського НУС. Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату
Політика щодо відвідування	Проходження навчальної практики є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) проходження практики може відбуватись індивідуально (за погодженням із деканом факультету)